RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TON
DÉPOT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1988

MỖI SỐ: 0$07

NGÀY THỨ HAI 5 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE 1701

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Tous les ordres de mandats à la rédaction doivent être adressés au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Rédacteur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HỮU-LỘC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par tonti xi annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	Annam	Tonkin	Cochinchine et Cambodge	Laos et Territoire de Kouang-Tchéou	Étranger (Union Postale)	Amérique
Un an	6$00	6$80	6$50	6$30	6$60	12$00
Six mois	»	3$00	3$00	3$00	3$00	»
Trois mois	»	1$50	1$50	1$50	1$65	3$00
Un mois	»	0$50	0$50	0$50	0$55	1$00

Phụ-nữ ta có cần phải giải-phóng như ở Thổ-nhĩ-kỳ không?

Có nhiều nước ở phương đông, theo cái tục di-truyền, cái gì đối-hạn nam nữ rất là nghiêm, cách phòng-nhân dân bà rất là ngặt. Ở Ba-tư và ở Ấn-độ, dân-bà ra ngoài phải che mặt; ở Ấn-độ lại có tục dân-bà phải tuẫn táng chồng; ở Thổ-nhĩ-kỳ thì các nhà sang trọng đàn-bà cũng không được đi ra ngoài một mình. Đàn-bà ở các nước ấy chịu cái quyền áp-chế, bị cái nạn u-tù, uất ức đã mấy nghìn năm nay; nước Thổ lại ở gần Âu-châu, mà tràn ngập cân-minh vẫn chưa tràn đến, ngọn đuốc tự-do vẫn chưa soi đến, mãi đến thế-kỷ thứ hai mươi này mới được hưởng cái phúc giải-phóng, mà được đi lại tự-do, không phải ở dưới quyền quản-thúc của mấy anh bán nam bán nữ nữa. Không biết bọn dân-bà nước ấy, từ khi được giải phóng đến nay sung sướng ra thế nào, nhưng ta lấy tình lý mà đoán ra, u ám mấy nghìn năm, mới được thấy bóng sáng của mặt trời, trời buộc mấy nghìn năm, mới được hưởng hạnh phúc của loài người, chắc là cũ vui hoan hỉ, chẳng khác nào trên đất lập ra một thế giới mới, không những là dân-bà nước ấy hết dầu hưởng quyền tự-do mà lấy làm hân hạnh, mà cả loài người trong thế-giới, ai cũng tỏ mối cảm tình, mừng cho cái hạnh-phúc chung của bọn nữ-lưu.

Nước Nam ta xưa kia theo lễ tục Tàu, đối với nữ-lưu, về cách phòng-nhân dân-bà con gái cũng nghiêm. Trong sách chữ nho có câu: «Phụ-nhân chủ trung-quĩ», nghĩa là dân-bà chỉ cốt chủ trương việc trong nhà: lại có câu: «Phụ hủy bất xuất môn», nghĩa là tiên dân-bà không đem ra khỏi cửa. Đường cư-xử, cách giao-thiệp dân bà vẫn phải hạn chế mà không được quyền tự-do.

Trong khoảng mươi mấy năm nay, cách học cũ sửa đổi, cách học mới thịnh hành, cái làn-trào Thái-tây, đã tràn ngập gần khắp cõi Đông pháp này. Ở các nơi thành thị đô-hội, dân bà con gái, tưởng như là đã hấp được cái không-khí mát mẻ của Thái-tây, mà bao nhiêu lễ-tục cũ, thì đều cho là cách áp chế nặng nề, người thì nói tự-do, người thì nói bình quyền, một người xướng lên, trăm người họa theo, mượn hai chữ văn-minh làm lợi-khí để đạp tan cái cách phòng-phụm mấy nghìn năm; học thuyết mới của Thái-tây thật là quí báu và thích thời, chỉ vì mình học chưa đến nơi đến chốn, đến nỗi hiểu lầm mà phong-hóa cũ đã phá tan mất cả; thì không những là ảnh hưởng đến trong xã-hội, mà chính phường nữ-lưu cũng mất cả cái thú vui trong sạch ở trong gia-đình.

Thử nghĩ xem, nước ta xưa kia theo nho-giáo, giới hạn nam nữ tuy rằng nghiêm, phòng nhân đàn bà tuy rằng ngặt, chỉ cốt để giữ điều phi lễ, chớ không phải mất quyền tự-do: dân bà nước ta có đến nỗi cha mẹ chết rồi không được về thăm nhà mình như tục Tàu xưa kia đâu, có đến nỗi đi ra ngoài phải che mặt như tục nước Ba-tư, và nước Thổ-nhĩ-kỳ, và có đến nỗi chồng chết phải tuẫn táng như tục nước Ấn-độ xưa kia đâu. Nước Nam ta gọi là hạn chế đàn bà, chẳng qua nói trách-nhiệm đàn bà là cốt chủ-trương việc tề gia, còn việc giao-thiệp bên ngoài, thì phải do đàn ông làm chủ, chớ có bó buộc gì, giam hãm gì, so với các nước ở phương Đông, đàn bà ta vẫn được hưởng quyền tự do mãi.

Đàn bà nước ta vẫn sẵn tính thông-minh, sẵn tài lanh-lợi, mà lại nhờ cái lễ tục ấy, dục nên được cái tính nhu-hòa; đã biết cần kiệm để trị gia, lại biết buôn bán để sinh lợi, kể về việc tề gia nội trợ, tư cách thật cũng đủ được tám, chín phần. Nước Nam ta trong mấy nghìn năm, tuy những bậc nữ-nưu anh kiệt, giúp việc lớn cho quốc-dân, để tiếng thơm trong lịch-sử, không thấy được mấy người, mà những bậc vợ hiền mẹ hiền, gây mối hạnh-phúc trong gia-đình, giúp nên phong-hóa trong xã-hội, công-nghiệp thật là to, danh giá thật là qui, đáng người ta sùng bái, yêu mến, thật cũng không thiếu gì người.

Mười mấy năm nay, Chánh-phủ Bảo-hộ muốn làm hết cái trách-nhiệm khai hóa cho nước Nam, mà dưỡng nữ-tử giáo-dục cũng lưu tâm đến, trường Nữ-học mở ra đã nhiều, chương trình học đặt ra cũng rộng, cái mục dịch cao xa cũng cốt là mở mang trí thức, chủ luyện tài năng cho bọn nữ-lưu, để gây phúc lạc-lợi cho dân mình mà giúp dưỡng tiến-hóa cho nước mình vậy. Nữ giới nước ta bấy giờ, như cái chánh sách rộng rãi của Chính-phủ, được chịu cái giáo-dục đồng-đẳng với bọn tu-mi, kể lại thêm về vang sung sướng hơn nữ-giới ngày xưa lắm.

Tuy vậy, giáo-dục mới đã nên khuynh-hướng mà lễ tục cũ lại càng phải giữ gìn. Giáo-dục mới là cái lợi-khí để luyện tài năng, lễ tục cũ là cái khuôn phép để dúc đức-hạnh, ăn ở phải cho nên nếp, tinh nết phải cho đoan trang, phàm những lời dạy ở trong sách nữ-huấn nữ-tắc đã gây nên bao nhiêu người hiền phụ của ta xưa, dùng cho làm trần hủ mà quên bỏ đi, mai sau học mới đã có tiến bộ, nhân cách tất thêm hoàn-mỹ hơn các bậc hiền phụ ngày xưa, trước là chia trách-nhiệm, như chánh-phủ nước Ai-cập.

Việc nước Đức

Tại hầu quốc Saxe, đã dựng một tòa nội-các mới về chánh đảng Xã-hội. Tòa nội-các mới ấy do M. Felliech chủ-trương. Vì các viên lĩnh-tụ về đảng Xã-hội dọa không tán thành cho tòa Nội-các Stresemann nữa, nên quan thủ-tướng Stresemann phải rút ông tổng ủy-viên Heinze ở Dresde về. Quan Giám-quốc Ebert cũng bãi bản chỉ-dụ mới về cái thể-lệ riêng ở hầu quốc Saxe.

Về việc đất Rhénanie biệt lập

Tại Aix-la-Chapelle, quân lính về [illegible] đã đến đóng đồn như với lính giữ nhà thị-xanh.

Trong miền trù-bình về quyền nước Pháp vẫn yên ổn không xảy ra việc gì.

Các báo có bình-phẩm về việc các quan Bi bắt những người về đảng biệt lập đóng ở các công sở phải rút ra. Báo *Le Temps* có nói: Lúc cái phong trao biệt lập mới nhóm ra ở Aix la-Chapelle, thì các quan Bỉ lại tán thành vào cái phong-trao ấy. Sao đến nay các quan Bỉ lại muốn trừ cái phong-trào ấy.

Việc trong hạt sông Rhur

Hiện tình trong hạt sông Rhur đã khá. Các thành phố đã thi-hành các phương-sách phòng-ngừa, thì đã trừ được các việc cướp phá, và đốt nhà chẳng thôn quê.

Song xét ra số tiền trợ cấp cho bọn thất nghiệp không đủ cho họ ăn tiêu, nên không sao duy trì hầu trật-tự được.

Các nhà buôn đã mở cửa hàng.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 3 Novembre 1923

Ông Outrey tại nghị-viện

Ông Outrey sẽ chất-vấn chánh-phủ về khoản thứ năm trong bản giao-ước bảo cái kho tàu ở Saigon, và khoản thứ ba trong bản luật tài-chính nói về các gia quyến đông con.

Hậu-quốc Bavière đối với chánh-phủ trung-ương nước Đức

Hậu-quốc Bavière yêu-cầu chánh-phủ trung-ương nước Đức phải giao cho hữu đảng thống-quyền quốc-vụ, nhược bằng không thì quân lính hậu-quốc sẽ can-thiệp đến.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 và 4 Novembre 1923

Nước Pháp cứu giúp Nhật bản

Tàu *Paul Lecat* đã khởi-hành ở Marseille đi Nhật-bản. Tàu ấy có một phái-bộ của nước Pháp sang Nhật-bản. Phái-bộ ấy có hai quan đốc-tờ Bellet và Forgues mang các số tiền của các bạo Pháp quyên để cứu-trợ người Nhật-bản. Phái-bộ có mang năm trăm cái giường, mấy cái nhà có thể thảo ra lắp vào được, các thứ chăn đem, các thứ máy chữa thuốc, và đủ đồ dùng để đặt một sở trị bệnh bằng quang-tuyến X.

Cuộc hội-nghị quốc-tế về việc hàng-không

Cuộc hội-nghị quốc tế về việc hàng không họp ở Rome đã giải-tán ngay hôm thứ tư. Quan Tổng-thống Mussolini nước Ý cũng có đến chứng kiến.

Cuộc hội-nghị quốc-tế về việc thương-chánh

Cuộc hội-nghị quốc-tế về việc thương-chánh họp ở Genève đã giải-tán. M. Clémenel có đọc diễn-văn thuật lại công việc của cuộc hội-nghị trong mấy tuần lễ mới rồi.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Cứ như tin tức ở Angora gửi đến thì nghị-viện nước Thổ đã bỏ rất nhiều phiếu ưng chuẩn việc hoàn cải pháp-luật, việc tuyển-bổ chánh-phủ Cộng-hòa và việc bầu cử Mustapha Kémal Pacha vào chức tổng-tổng.

Ngày hôm thứ năm mới rồi Fethy Bey đã được trúng cử nghị-trưởng.

Có tin rằng chánh-phủ nước Thổ muốn bãi cái nhượng-dữ quyền Chester đi, vì một điều khoản trong giao-ước bấy nay chưa thi-hành.

Chánh-phủ Pháp với chánh-phủ Anh

Chính-phủ Pháp đã phúc lại hai bức thư của chính-phủ nước Anh về hội-đồng Giám-định để xét cái năng-lực của nước Đức về đường tài-chánh. Về cái vấn-đề thứ nhất, thì chánh-phủ Pháp sẵn lòng biểu đồng tình với chính-phủ nước Anh để thỉnh nước Hoa-kỳ cử một viên đại-biểu đến dự hội-đồng Giám-định mà xét cái năng lực của nước Đức về đường tài-chánh, miễn là không phạm đến cái quyền-chức của hội-đồng Bồi-thường thì thôi.

Về cái vấn đề thứ nhì thì chánh-phủ nước Pháp chưng minh rằng trong khoản 27 tờ hòa-nghị Versailles có ấn định đường cương-giới cho nước Đức, nhưng không có bảo-lĩnh cái đường cương-giới ấy.

Việc nước Irak

Cái pháp hiến mới của nước Irak đã công bố ngày hôm thứ năm mới rồi. Theo như pháp-hiến mới ấy, thì nước Irak sẽ lập lâu một nước quân-chủ lập-hiến và có một tòa nội-các chịu cái trách-nhiệm nặng nề với bọn nam-nhi, sau là giữ được cái đặc sắc của nữ-giới nhà đã mấy mươi đời nay, thế chẳng vẻ vang cho nước nhà lắm ru?

H. T. B.

CỤ ANATOLE-FRANCE VÀ MỘT NHÀ LÀM BÁO

Các nhà đại văn-hào xưa nay không hề viết một câu nào mà không thơi xao cân nhắc, lựa chọn dần dò; mà cổ lẽ cũng bởi các cụ có nghiền-tinh dân tự như vậy, cho nên bọn ta mới được hưởng-thụ những bộ sách kiệt-tác danh-văn. Gần đây bao lâu cụ kê một câu chuyện sau này thuật ra đây, tưởng cũng có thể làm gương cho các nhà văn-sĩ nước ta ngày nay vậy.

Ở đây một nhà làm báo đến yết kiến cụ Anatole France và nói xin thủ bút cụ vài dòng, bình-phẩm cho một người kép hát, đến vở Crainquebille.

Cụ Anatole France ngồi lặng hồi lâu, tay cầm quản-bút đặt lên trên tờ giấy trắng, ngẫm mãi không viết được một chữ nào cả. Mãi sau mới vạch được vài chữ, đoạn rồi lại xóa gạch đi, bảy giờ cụ bèn quay lại nhà làm báo mỉm cười mà rằng:

Văn chương khó thật....!

MỘT CÁCH KHÁM-NGHIỆM CŨNG KHÍ TÂM THƯỜNG

Mới đây ở Londres, một bác say rượu, khật-khà khật-khưởng, bị beng ở ngoài đường. Đội-xếp bắt bác ta về bốp. Khi đến trước mặt quan cảnh-sát-trưởng, bác ta gân cổ lên nhất định cãi rằng, bị bắt oan, chứ bác ta không say. Người đội-xếp thì nói quả bác ta say rượu thật. Bác ta thì nhất định cãi là không say. Nguyên rằng cọ, bị rằng không, quan cảnh-sát không biết xử ra làm sao cả, sau phải dụng đến cách khám-nghiệm sau này mới xử xong cái việc ấy. Quan cảnh-sát truyền đưa cho tội-nhân một quyển «Hồa-xa chỉ Nam» và bồi tội-nhân rằng: giờ nào xe-lửa đến, giờ nào xe-lửa chạy và xe lửa gặp nhau ở đâu?

Bác tội-nhân ta trả lời đâu ra đấy, phân minh rành rọt, đến nỗi quan cảnh sát phải hạ lệnh phóng thích và thầm nghĩ rằng: «Người này không lẽ lại say rượu được».

Tin Trung-hoa

Ngày 24 Octobre 1923

Nam-quân về Bắc-quân đánh nhau

Nam-quân và Bắc-quân đánh nhau ở Hà-nguyên đã hai ngày, hai bên cùng hăng hái, nhưng được thua còn chưa định.

Lý-liệt-Quân đã đến Quảng-châu

Lý liệt-Quân đã đến Quảng-châu, nhưng nghe đâu chưa vào yết Tôn-Văn.

Ngô-cảnh-Liêm tổ-chức nội-các

Ngô cảnh-Liêm hết sức tổ-chức nội-các, đã làm danh-sách để biên tên họ các viên.

Cao lăng-Uất ra Thiên-tân

Cao-lăng-Uất xin cáo giả-hạn ra Thiên-tân, nghe đâu như không bằng lòng về việc Ngô-cảnh Liêm tổ-chức nội-các.

Công-sứ các nước đối với Thống-lĩnh mới

Công-sứ các nước đã định ngày 21 Octobre vào yết Tào-Côn, nhưng vì Công-sứ Anh và Công-sứ Pháp chưa thuận, cho nên lại còn dình hoãn.

Tào-Côn bàn hạ lệnh xá

Tào-Côn bàn hạ lệnh đại xá, nhưng trừ ra những người phản đối Tào thì không được thế.

Phùng-ngọc-Tường đối quân về đóng Phong-đài

Phùng-ngọc Tường đổi toàn-bộ về đóng ở Phong-đài để bảo hộ Bắc-kinh.

Ngân-văn Bằng đem quân ra Sơn hải quan

Ngân-văn Bằng phụng mệnh Tào-Côn, đem quân trực-lệ và Phụng-thiên, ra Sơn-hải quan, có ý mang cấp lắm.

Lính-sự các nước có ý yêu cầu quyền lợi

Người ngoại-quốc ở Thượng-hải đều nói rằng Công-sứ các nước chưa vấn yết-kiến Tào-Côn, lại có ý yêu cầu quyền lợi.

Cao-lăng-Uất lồng lộ nội-các

Tào-Côn hạ lệnh bãi chức Trương-thiện-Tăng, và ủy Cao-lăng-Uất thay làm nội-các lồng-lộ.

Lư-vĩnh Tường quyết chí đánh Tào-Côn

Lư-vĩnh-Tường (ở Chiết-giang) đánh giây thép trả lời cho Tôn-Văn xin hết sức giúp đỡ việc đánh Bắc-kinh.

DÙNG PHI CƠ ĐỂ SĂN GIỐNG HẢI-CẨU

Gần nay phi-cơ không những chỉ dùng vào việc chiến-tranh, việc vận tải, việc họa-đồ, việc thám-hiểm mà thôi, phi-cơ lại còn dùng vào việc săn bắn chài lưới nữa. Xưa kia một vùng Bắc-bán-cầu, rất nhiều giống hải-cẩu, song đến nay xem ra một ngày một hiếm dần đi.

Năm 1919, nước Anh còn có 23 chiếc tàu, khởi hành tự Terre-Neuve để đi săn hải-cẩu; đến năm ngoái đây, vì sự săn-bắn không được nhiều, cho nên số tàu cũng giảm bớt đi, chỉ còn có tám chiếc mà thôi.

Giống hải-cẩu không thấy đi từng đàn từng lũ như trước nữa, chỉ thấy lẻ tẻ mỗi con một nơi. Bởi vậy nên bây giờ, người ta phải dùng đến phi-cơ giúp sức. Gần đây, đội ngư-thuyền của nước Anh khởi-hành tự Saint-John lại có một đội phi-cơ đi kèm; đội phi-cơ ấy dùng để đi trinh-thám giống hải-cẩu và báo tiệp cho các ngư-thuyền biết.

Ở cái thế-giới văn-minh này, một giống vật ở dưới đây bể cũng khó kiếm được mà tránh khỏi cái chết!

MỘT HỘI LIÊN-HIỆP CỦA CÁC BÀ MẸ VỢ

Người Hoa-kỳ lập ra lắm cái hội cũng kỳ. Một cái hội kỳ-khôi mà ta kể dây là hội liên-hiệp của các bà mẹ vợ. Hội ấy lập ra kể cũng đã lâu, nhưng vừa dây có xảy ra một việc buồn cười, nên thiên-hạ mới lại nói đến hội ấy.

Số là một vị quan tòa tên là Rosenwaser xử cái kiện của hai vợ chồng nhà kia tên là Rousseau có việc bất-bình với nhau. Trong khi ông lấy khẩu-cung của hai vợ chồng, ông lại hỏi nhà bà mẹ vợ ở xa hay gần nhà hai vợ chồng người ấy. Hai vợ chồng khai rằng hai nhà cách nhau hơn hai dặm Anh. Đến khi tuyên án, ông có bảo người chồng phải mấy cầu về cái tệ-đoan của các bà mẹ vợ xưa nay, rồi ông lại nói hai nhà cách nhau có hai dặm Anh mà thôi, trong cũng chưa đủ xa để ngăn ngừa cho con gái với chàng rể khỏi sinh ra những việc lôi thôi khi khác được.

Mấy hôm sau ông quan tòa ấy tiếp được một bức thư của Mrs Clara A. Griswold, là bà nội-trưởng hội liên-hiệp của các bà mẹ vợ. Trong thư có nói may mắn hội ấy sẽ tổ-chức một ngày đại-hội ở khắp các hạt trong nước Hoa-kỳ, để làm rõ rệt cái thể-lực của bản hội. Bà hội-trưởng lại có mời ông quan tòa đến nói diễn-thuyết để cùng nhau phải giải cái vấn-đề: «Các bà mẹ vợ có tư-lợi gì cho cái hạnh-phúc gia đình của con gái, con rể hay không?»

Chẳng biết ông quan tòa ấy có đến hội kiến hay không, nhưng xem một việc ấy thì biết cái tệ-lục các bà mẹ vợ bên Hoa kỳ to lắm thực.

Thôn-gia thời-đam

Chi chết thằng cu mầu mặt

Cụ Tiên. — Mua chịu được cái áo, hàng bài hỏ đó rồi qua! Dùng ấy có phải nào không?

Ông Lý. — Con mẹ hàng gạo đang ngồi ăn bữa sáng đến gọi kia, thuốc lào càng hết nhẵn, nhịn chưa cả mồng!

Cụ Tiên. — Mình định đến tảo điếu thuốc hút, lại thành ra hỏi sự mượn lược, nương anh em mình mà chịu thế, chẳng lẽ đầu ra?

Ông Lý. — Xoay sao đây? Có xoay được thì đã chẳng chịu thế này!

Cụ Tiên. — Thằng ấy nghe đã có mau một đây mà! Thằng hàng bún độ trước có cho anh em mình gói chẻ ấy mà! Vợ chồng no lam lam thế mà khá.

Ông Lý. — Mình hỏi vay nơ thì nó để chơi lắm.

Cụ Tiên. — Lại phải vay! Lại không có cách gì lấy được tiền của nó sao! Mình làm cho nó phải mang tiền đến tự mình ấy chứ.

Ông Lý. — Nó tội lỗi gì không có, mình chịt thế nào được nó?

Cụ Tiên. — Lại phải đi ăn cướp, giết người, làm giặc mới là tội sao! Nghe như nó vừa làm một cái nhà, sau nhà nó thì là nhà thằng người nhà ông, thằng cầu tiêm thuốc cho ông ấy mà, hình như nó ngồi chầu ra tiêm mới phải đau mất. Ông cứ cho nó ra tiêm, ông là quan tòa mà tội là bồi-thẩm. Tiền đó chứ đâu! Đe giữ lên quản là chết sống nó cũng phải thu xếp cho em truyện. Nó lại không biết tiếc buổi chợ của nó sao? Nó lại không tiếc cái nhà nó vừa làm xong sao?

Quả thực, sáng hôm sau hai cụ đã thấy phi phạch lố lo, thuốc thì khói mù, anh hàng tâm và chị hàng gạo cũng không thấy đi tai nữa. Hai người cũng nén cảm ơn anh hàng bún, không thì cũng khó gặt nổi.

Hoang-sương, Phạm-hữu-Phong

MỘT CÔ THIẾU-NỮ MÀ KHỎE-MẠNH LẠ THƯỜNG

Một cô thiếu-nữ người Pháp, tên gọi Jeanne Collet, mới đây trong cuộc thi thể-thao ở Stade Elisabeth, có đã chiếm được ba giải thưởng rất to, sau lại được hàng hội cử sang Anh để đấu với hội nữ-lưu Thể-dục nước Anh tại Stade Perohing. Cô năm nay xuân xanh mới 15 tuổi, mà sức vóc khỏe mạnh lạ thường, có chính là một chân hội viên trong hội Club sportif d'Oxonnaux. Một mình cô giữ hai giải quán quân, cô nhảy cao được 1 thước 42 và chạy được 250 thước trong 36 giây đồng hồ, (36 secondes 2/5). Xem thế thì cái đảo-tơ liễu-yếu quả không xứng đáng với cô thiếu-nữ này vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về tiếng Trung-kỳ với tiếng Bắc-kỳ

Tôi xin bàn góp một đôi điều về mục này, trong từ báo số 1973, ngày 16 Octobre, cho thêm rộng nghĩa:

« Cái trã » còn có tên là « Trách » người ta hay nói chung là: trách trã nồi niêu. Có nơi gọi là cái « Tréc » cái « Trạ », hay là cái « Téc » cái « Tã ».

« Bánh ít ngọt » nếu kể các thứ thực-phẩm trong cỗ bàn thì người ta mới nói « bánh ít ngọt » « bánh ít lạt » v. v. còn thường thì vẫn gọi là « bánh gai » hoặc là « bánh ít là gai ».

« Nồi xung » là phát khùng lên, chớ không phải « Tức minh » hai sự ấy khác nhau lắm.

* * *

Trong số báo 1974, về mục này có chỗ viết tiếng « chó cắn » mà lại phải chua thêm chữ (răng) là vì tiếng Bắc « chó xủa » cũng gọi là « chó cắn » chứ như tiếng Trung-kỳ và Nam-kỳ nói « chó xủa » với « chó cắn » phân biệt nhau lắm, không khi nào lại phải giải nghĩa như thế.

Phụng-Đình, Tourane.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 27 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 1 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 50 và 8 f. 60 kể từ ngày 5 nầy.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 4 Novembre 1923*: 3 ‰ 55, 35. — 3 ‰ Thứ hoàn vốn dần 84.05. — 4 ‰ 1917 60. 15. — 4 ‰ 1918 59.80 — 5 ‰ 1915 1916 72.70. — 5 ‰ Thứ hoàn vốn dần 1920 85.82. — 6 ‰ 1920 87.15.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Saigon đi Bắc-kỳ, ngày 5 Novembre hồi 2 giờ.

Tàu *Commissaire Remel* ở Pháp sang, tới Saigon ngày 6 Novembre hồi 13 giờ.

Trường Bác cổ. M. Louis Finot chánh đốc trường Bác-cổ Viễn-đông nay cử đi phái-bộ khảo-cứu tại nước Xiêm-la. Trong khi M. Finot đi vắng thì M. Aurousseau là thư-ký trường học sẽ lên quyền chánh-đốc

Công-luận-báo M. Hérisson nay được thay quyền M. Héloury chủ trương tờ « *Công-luận-báo* » ở Saigon theo như nghị-định cho phép mở báo ấy từ ngày 23 Février 1917.

Trường Thuốc Hanoi. — Đạo chỉ dụ ngày 30 Août 1923 đặt tại Đông-pháp một trường Thuốc và Bào-chế kiêm bị thi nay đã có nghị-định tuyển bổ tại Đông-pháp.

Cái án mạng ở phố hàng Cá. — Sáng thứ bảy quan Dự-thẩm đã cho bắt lũ sát hại ông Counillon giam ở sở mật-thám đem ra tòa để lấy khẩu cung. Nghe đâu chúng nó lại cáo tố ra ba bốn đứa nữa cũng có can dự vào việc này đôi chút. Nếu chúng chịu thú cả, thì việc dự-thẩm cũng không lâu mà có thể đem xử tại tòa Đại-hình trong vụ cuối năm được. Lúc bấy giờ ta sẽ biết đầu đuôi việc ấy thế nào và cái phần tội của mỗi đứa trong lũ sát nhân ra làm sao.

Bán các thứ đồ dùng và một cái xe ngựa bánh cao-su kiểu « Tonneau » còn mới.

Hỏi tại số 5, phố Maréchal Joffre, Hanoi. 3713

Lớp tham-tá. — M. Tustes, quan cai-trị chánh tòa nhất phủ Thống-sứ nay kiêm việc dạy lớp tham-tá tại phòng hội-đồng phủ Thống-sứ.

Kể từ ngày thứ sáu 9 Novembre thì lớp ấy sẽ mở, mỗi tuần lễ là hai buổi cứ ngày thứ ba và thứ sáu từ 17 giờ 30 đến 18 giờ 30.

Ai muốn xin học thì nên xin biên tên ngay từ bây giờ tại tòa nhất phủ Thống-sứ.

Hội-đồng thành-phố hoãn lại một ngày. — Hội-đồng thành-phố đáng lẽ mồng 8 Novembre họp, nhưng vì có mấy ông hôm ấy bận việc xin hoãn lại, thì kỳ hội-đồng ấy lại định vào hôm sau là ngày thứ sáu 9 Novembre hồi 21 giờ.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này:

Lấy tiền của chủ. — Về việc mở phong-bì lấy 600 đồng của hiệu xuất-cảng Viễn-đông mà báo đã đăng trước thì nay tòa tuyên án phạt Ng-doãn-Đức là thư-ký đánh máy chữ phải 6 tháng tù, 20 quan và bắt phải bồi số tiền ấy cho chủ.

Đi xe điện mượn thẻ của người khác. — Ng-quang-Nhiên là học-trò đi xe-điện mượn cái các (thẻ) của Đỗ-khắc-Can là thư-ký, mà Đỗ-khắc-Can thì chực dùng cái các bắt được của người khác đi xe điện. Tòa phạt mỗi người 50 quan.

Bà hầu nhỏ nhen. — Đỗ-Tương nấu bếp và Vũ-v-Năm là bồi, thường hay vào nhà Chiểu bóng Palace xem, nhưng lấy vé hạng ít tiền lại hay ngồi hạng nhiều tiền. Người soát vé là Ng-công-Lợi hễ bắt được lần nào thì hoặc bắt trả thêm tiền hoặc mời xuống hạng dưới. Vì thế hai tên ấy lấy làm thù. Một hôm vào hồi 12 giờ đêm, gặp người soát vé ở cửa rạp hát Sán-nhiên-Đài liền cùng với hai tên đồng dảng tìm lại đánh Ng-công-Lợi. Hai tên đồng-đảng thì không nhận được mặt. Tòa phạt tên Tương và tên Năm mỗi tên 25 quan

Có ăn cắp của chủ. — Một người con gái tên là Lê-thị-Hóe, ở nhà quê ra Hanoi bán gạo rồi đến ngủ nhà có tên là Lê-thị-Phú. Hai cô cháu cùng nằm một giường dến sáng trở dậy thì cháu thấy mất 6 p 90 cùng bộ dây xà-tích bằng bạc kêu rầm cả lên rồi đi trình Cẩm. Hỏi thì cô không nhận lấy nhưng có xin đền cho cháu. Tòa phạt người cô là Lê-thị-Phú 3 tháng 1 ngày tù.

Lừa đảo. Lê-thị-Ninh không làm nghề gì bị thưa về tội lường quần áo và hoa-tai vàng của một người tên là thị Hân được tha vì xét không đủ chứng cớ.

Ăn cắp quần áo. — Ng-v-Quý phải phạt 500 quan về tội ăn cắp quần áo của một người khác.

Đầy-tớ bất lương. — Ng-q-Mão, 15 tuổi đi ở với một người rồi ăn cắp quần áo tiền và thẻ tùy thân trốn đi phải tòa phạt 3 tháng 1 ngày tù.

Rạp chớp bóng

FAMILY-CINÉMA

29, 31, phố hàng Buồm, Hà-nội

Từ ngày thứ bảy 3 đến ngày thứ ba 6 Novembre 1923

Chiếu hồi thứ nhất

Chuyện LE FILS DE TARZAN

Là một phim tiểu-thuyết 15 hồi

2100

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà **9**, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3662

Xe lửa giảm nửa tiền cước về dịp Hội-chợ. — Sở Hỏa-xa đạo Bắc, đường Nhà nước có bá cáo rằng nhân dịp Hội-chợ Hanoi các hành khách ba hạng trên, nhất, nhì, ba sẽ được giảm tiền cước là 50 °/₀ (một nửa) kể từ ngày 24 Novembre đến ngày 16 Décembre 1923, các sở xe lửa sẽ phát cho các hành khách đi Hội-chợ Hanoi những vé khứ hồi bằng giá tiền một lượt đi thường. Cái *nửa vé lượt về* thì được dùng cho đến chuyến xe cuối cùng ngày 26 (?) Décembre 1923

Bản báo tưởng cái *ngày 26* là giấy sở Hỏa-xa viết lầm mà có lẽ chỉ được đến *ngày 16* Décembre thì phải.

Về hưu. — M. Nguyễn-hữu-Ích, tổng-đốc hạng nhì ở Sơn-tây được về hưu kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi, số tiền hưu bổng mỗi năm là 899 p. 00.

M. Phạm-bá-Liên, thư-ký thượng hạng hạng tư ngạch Thương-chánh, được về hưu và lĩnh hưu-bổng kể từ ngày 1er Novembre 1923, là ngày hết hạn nghỉ giả hạn 5 tháng 22 ngày.

M. Nguyễn-văn-Chinh, ký-lục thứ hạng nhì ngạch các tòa sứ Bắc-kỳ, được đủ lệ về hưu, lĩnh hưu bổng mỗi năm 263 p 00 kể từ ngày 1er Août 1923, là ngày hết hạn nghỉ giả hạn.

M. Nguyễn-đình-Huy, thông-phán hạng nhất tỉnh Phú-thọ, được đủ lệ về hưu, và lĩnh hưu bổng mỗi năm 191 p. 00 kể từ ngày 10 Novembre 1923.

Quan Bốc-tơ Bi-cô-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 23, Hanoi ống nói 314.

Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2062

Việc cứu giúp các miền bị lụt. — Hội đồng trợ giúp các miền bị lụt ở xứ Bắc-kỳ có lời kính cáo cùng các ông bà mà hội đồng đã gửi sổ nhờ quyên giúp đặng biết:

Chúng tôi định trong thượng tuần tháng Novembre này thì thu hết các sổ quyên để trục tính cho xong dứt cuộc quyên này. Vậy xin qui ông qui bà nào chưa gửi sổ lại thì xin gửi gia cho chúng tôi trục tính cho tuỳ phép. Quyên được bao nhiêu tiền thì xin gửi cả tiền và sổ nữa, nếu quyên không được thì xin cũng gửi sổ trắng về để chúng tôi làm biên-bản cho được theo phép kế toán.

Hội đồng chúng tôi trân trọng cảm ơn các ngài đã vì lòng từ thiện làm gương đoàn thể trong nước.

Hội đồng trị sự lại cáo.

Cất dám bà Eminente. — Đến chủ-nhật tới nơi nào, linh-cữu bà Eminente sẽ đưa vào an táng tại Chợ-ghềnh, khởi-hành ở phố Richaud từ 7 giờ và đến 8 giờ thì có một chuyến xe lửa riêng chạy thẳng vào Chợ-ghềnh.

Học sinh ta tại Pháp. — MM. Trần-như-Lâm, Nguyễn-văn-Tung, là y-khoa học-sinh được phép lưu học tại nước Pháp đến cuối niên học 1923-1924. Học bổng của nhà nước cấp cho mỗi năm 8400 francs theo nghị-định ngày 23 Septembre 1922, thì hai sinh viên ấy vẫn được lĩnh. Kể cho đến ngày 31 Décembre 1924, thì hai sinh-viên ấy trở về được phép đáp tàu của hãng *Messageries maritimes* hạng ba và đi xe lửa hạng nhì, tiền lộ phí sở dự-toán Đông-pháp chịu.

* * *

Bản quán được tin cậu Nghiêm-xuân-Toản là lệnh-lang quan huyện Lục-ngạn Nghiêm-xuân-Hoàng học ở bên Pháp mới thi đỗ tú-tài phần thứ nhất, còn phần thứ hai đến sang năm sẽ thi nốt. Bản quán có lời mừng quan huyện Nghiêm và khuyến cậu Toản nên cố học để sang năm đỗ nốt phần thứ hai.

Ngạch Tư-pháp. M. Đinh-Tâm, tham-tá tập sự ngạch các tòa đại-lý Ái-lao lương bổng đồng niên 1210 đồng, thì nay đề ra ngoại-ngạch tùy quan Tư-pháp tổng-trưởng bổ dụng

Ngạch kinh-tế. — M. Đặng-hữu-Nhã có bằng tú tài Tây được bổ làm thâm tá tập sự tại sở kinh-tế, niên bổng 1100 đồng kể từ ngày 4 Octobre 1923.

Cô đỡ nghỉ giả hạn. — Cô Phạm-thị-Mai, là cô đỡ thực thụ hạng năm tại nhà thương Hanoi được nghỉ giả hạn không lương thêm một năm nữa là hạn thứ ba.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20

3697

Ngạch Y-chánh. — M. Dương-đình-Liễu, thầy thuốc tập-sự đề ra ngoại-ngạch để tòng sự tại đạo Hỏa-xa đương Vinh — Đông-hà, (theo như nghị định ngày 24 Octobre 1922) thì nay lại theo quan-tịch của mình mà tuyển về ngạch cũ.

M. Trần-đức-Hợp, thầy thuốc thi-sai hạng năm tại nhà thương Qui-nhơn, nay đề ra ngoại-ngạch để tòng sự tại đạo hỏa-xa đường Vinh — Đông-hà.

M. Trần-đức-Hợp vẫn được quyền lợi về sự thăng-thưởng và hưu-trí như phải chiếu lương mình mà khấu tiền hưu bổng.

Ngạch Công-chánh. — Những người có tên sau nầy thì đỗ theo như lệ đã định trong chỉ dụ ngày 31 Décembre đều được bổ thư-ký hay là hội-họa tập sự:

Thư-ký. — MM. Trần-văn-Kinh, Trần-ngọc-Hòe, Trần-như-Phái bổ vào đạo Bắc-kỳ.

MM. Ng-trọng-Hòn, Ng-thiều-Khuê, Thanh-quảng-An, Trịnh-đình-Du, Trần-văn-Hồ, Tạ-đình-Minh, Ng-văn-Phụng bổ vào đạo khảo-sát việc làm đường xe lửa ở phía bắc Trung-kỳ.

Hội-họa. — M. Dương-văn-Hoan bổ vào đạo Bắc-kỳ.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-hoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhứt đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Al-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 2 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23, GIÁP nói số 226

3018

Đi lừa lối mới. — Thành-phố ta nay lại mới xuất sản ra những quân đi lừa rất lạ, không mấy người là khỏi mắc vè tay chúng, nhân tiện nói ra đây để bà con ta có gặp những quân ấy nên liệu đường khu xử. Không biết hai vợ chồng tên này đã rắp mưu với nhau từ bao giờ. Nên từ khi ở mạn ngược về thì ẵu ở ra cách lương-thiện, thuê cửa thuê nhà, chồng đi nấu bếp, vợ đi buôn, thôi thì chúng buôn trăm cấp chẳng thiếu thức gì, hễ mặt hàng nào chúng đã lừa được của ai giảm ba chục một trăm là chúng xoay ra món khác, thành thử ai có giảm ba chục bạc nọ mà trông thấy cách cử chỉ ngon ngọt, hàng trọ còn nhiều, bộ cánh sang, chồng đi làm mà chẳng tin chẳng nề, chúng cứ hẹn lần hẹn lừa rồi chúng xoay ra cách đi các tỉnh bán buôn. Nhà đó, đồ đạc đó, chồng đi làm đó, ai còn ngờ! đến người có nhà cho chúng thuê cũng còn cho vay thêm giảm ba chục để lấy lãi thêm nữa là tiền hàng tiền họ thì lo gì; hay đâu chuyến nầy chuyến khác chúng cứ tải dần đồ đạc quần áo, nhưng chúng khôn, hôm siêng chúng vẫn để nguyên, đến khi vợ tếch trước chồng tếch sau, khách nợ vào hỏi thì chỉ còn vài cái bồm đựng gạch, bộ chén cáu ghét, vài bộ ghế mọt rận, mấy cái chăn màn hôi thối vài cái chiếu manh, ấy là chúng gọt nợ.

Z.

Cái nạn hàng ngày. — Trong số báo trước bỏ quên mất một việc rủi ro ô-tô tiếp với bốn năm cái rủi ro luôn trong mấy hôm trước, là việc Ng-thị-Mô 11 tuổi nhà ở đường Quan-thánh sở 55 chiều mồng 2 vừa rồi khi chạy ngang qua đường cái thì bị cái ô-tô tải hàng của nhà Hoy Landry dụng ngã xây xát cả chân tay, nhưng cũng may vết thương không nặng lắm. Sở cảnh-sát đã làm tờ biên bản vì người *Chauffeur* là Lê-huy-Phùng, lúc rủi ro hỏi bằng vận máy thì không có.

Cũng là máu mê cờ bạc. — Hôm kia, vào khoảng độ 11 giờ đêm, tôi đương ngủ, chợt nghe dưới dân cạnh nhà có tiếng người đàn bà kêu khóc rầm rĩ, và tiếng người vừa đấm đánh « huỳnh huỵch » vừa nói: này quay số! này quay số! xỏ xát nhau trong mười mấy phút đồng hồ rồi thấy im hơi lặng tiếng. Sau hỏi ra mới biết người đánh người đàn bà ấy là một ông ký kia, hôm ấy nhân vào ngày đầu tháng lĩnh lương, có đứa cho vợ hơn chục bạc để đem đi trang trải công nợ, ngờ đâu bà vợ có tính máu mê cờ bạc, đem số tiền đó cùng vào bàn quay số hết sạch cả. Chồng hỏi đò mới biết sự tình, liền tức lấy, đánh cho một chập từ chợ hàng Da mà lôi về tận nhà.

Tấn-lai-cảo

Chó dại hay không? — Mấy hôm nay ở chùa làng Đồng-nhân có một con chó cắn phải ba người là một sư già, một người phó mộc với một người vú già. Vậy chẳng phải đem vào sở Thú y khám nghiệm thì ai cũng biết rằng chó ấy chẳng phải là chó khôn rồi. Thế mà nghe đâu người có chó lại bán, hoặc cho thì chẳng rõ, cho mấy người khác đành chén. Như vậy thì những người ấy cũng chẳng khôn gì hơn con kia. Bây giờ thịt đã vào bụng rồi thì khám làm sao cho biết là chó lành hay dại. Chỉ bao giờ những người bị cắn và những người được đành chén mà lên cơn thì mới biết thôi. Mong rằng quan có chức vụ về việc ấy cho khám xét cái tin nói trên ấy có thực không hay là tin đồn sai.

Một người làng lại cáo.

Mất ví da. — M. Caillard là giám binh ở đường Henri d'Orlians có trình Cẩm rằng mất một cái ví da vàng đựng 100 đồng bạc giấy.

Mất trộm. — Ng-tại-Hai ở đường Bichot số 19 trình rằng kẻ trộm lấy mất mấy cái quần áo và các đồ vật giá 129 đồng.

Thẻ của ai? — Sáng hôm nay, bản quán tiếp được một bức thư của M. Trịnh-văn-Cần và có đính ba cái thẻ thuế-thân của M. Nguyễn-tiến-Lô, vậy cứ nguyên văn đăng như sau nầy:

« M. Trung Bắc Tân Văn

Chiều hôm qua là ngày chủ nhật, 4 Novembre 1923 tôi có đi chơi qua đầu phố hàng Muối, tôi bắt được ba cái thẻ thuế thân 1921 — 1922 — 1923 của Nguyễn-tiến-Lô, quán tại làng Mỹ-tho, tỉnh Hà-nam. Nay tôi gửi cả ba cái thẻ ấy lại để nhờ quý báo đăng lên báo chương cho.

Tôi xin có lời cảm ơn quý-báo.

Trịnh-văn Cần

Secrétaire télégraphiste à Hanoi

44, Rue des Bambous »

Một vị quan binh đi qua Hanoi, ở chừng ba tháng, muốn thuê một cái nhà kiểu ta có đủ đồ dùng (Maison annamite meublée) ở giữa thành-phố, Hanoi.

Xin viết thư cho quan ba Thierry, Poste restante, Hanoi. 3712

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngày lễ kỷ-niệm các chiến-sĩ trận vong. — Ngày 2 Novembre có cái vẻ thiên sầu địa thảm không mưa, không nắng, gió thổi hắt hiu, mây vần lờ mờ. Nhà thờ chánh bữa đó trần-thiết huy-hoàng, ngay từ 6 giờ sáng chuông cứ dồng tiếng một, nghe rất bi-ai, cho mãi tới lúc các quan và nhân-dân lại đông đủ thì đức-cha Ruiz de Azua ra hành lễ.

Ở dài kỷ-niệm trận-vong cũng bài trí rực rỡ, đoàn lâm lễ cầu hồn ở nhà thờ, các quân và nhân-dân ra cả dẫy, một bên đứng đầu có quan chưởng binh-vụ Méchet rồi đến các quan bộ quan thủy và mấy cơ lính thủy, khố đỏ, và khố xanh; một bên thì quan Đốc-lý Krautheimer, các đại-biểu các tòa các sảnh, quan lãnh-sự Nhật Mori và mấy viên đại-biểu dân Nhật, rồi đến các cựu-chiến binh và các người có quân-công bội-tinh. Khi kèn « Au champs! » thổi dứt thì các quan võ và binh lính chào theo kiểu nhà binh và bên văn ban đều ngả mũ. Quan Đốc-lý Krautheimer tiến lên đài kỷ-niệm vài bực rồi đọc mấy câu ghi ơn các chiến-sĩ trận vong và đặt một bó hoa có quấn băng tam tài. Đoạn, lần lượt đến quan khác đều cũng đem hoa lên đặt ở thềm, chỉ trong thoáng mắt mà trước đài kỷ-niệm đã thành ra một cái vườn hoa rực-rỡ.

Xong lễ ở đài kỷ-niệm trận-vong thì các quan lại đến viếng tháp kỷ-niệm, các nhà có công khai-sáng dất Bắc-kỳ và sau cùng xuống nghĩa-địa tảo-mộ.

Xuýt nữa chết chẹt. — Hồi 8 giờ sáng ngày thứ bảy ở Sáu-kho có một người phu làm việc vỏ ý xuýt nữa chết chẹt ở giữa hai cái xe hàng của nhà Poinsard & Veyret và nhà Denis frères. Người ấy tên là Ng-đăng-Hy. 47 tuổi, quán làng Đông-khê, tuy bị hai cái xe chẹt phải không có thương tích gì, nhưng xem ra đau lắm, cứ thấy kêu rức ở bụng dưới và nhức xương cốt thì sở Cảnh-sát đã cho đi nhà thương điều trị.

Cũng vì bi-a. — Tối thứ hai trước, ở cửa một hàng cà-phê đường Amiral Courbet, nhiều người được mục-kích một người lính thầy Tây cầm cỗ một chàng thiếu-niên ta vận Âu-phục lịch sự đùi ra đường thì không hiểu vì cớ gì, sau một người ở trong nhà hàng đó ra nói chuyện lại mới biết là cũng vì *bi-a*.

Nguyên hàng cà-phê hôm đó có một bọn vào sực bi-a từ chiều mà không biết mồi tay, hết *tua* này đến *tua* khác, lần lượt thi nhau đánh mãi không biết nể nhà hàng và các khách khác. Chàng thiếu-niên vận âu-phục kia đi cùng với vài chàng nữa vào hàng bấy giờ đã quá chín giờ, định cùng nhau tiêu khiển vài *tua*, nhưng ngặt vì cái bọn đánh mãi từ chiều nọ không nhường bàn nên thành sinh sự, trước còn đấu khẩu, sau chực đánh *bi-a* bằng sức thịt. Giữa lúc đó có hai người lính thủy Tây ngồi uống rượu gần đấy lại can cả hai bên, nhưng một ông trong bọn đánh *bi-a* từ chiều không nghe nên một người lính-thủy Tây phải lấy võ-lực đàn giải. Kết cục người ấy biết trái đã lui rồi thì cậu thiếu-niên ta bèn lên cầu, cứ liến-thoắng làm ầm-ỹ như chợ vỡ rồi lại còn cãi lý-sự cùn với cả hai người lính-thủy, cho nên họ bất đắc dĩ phải dùng cậu làm trò xiếc mới êm chuyện,

Đánh bi-a tiêu-khiển đến thế mới lịch-sự chớ!

HÀ-ĐÔNG

Những xe hủy liệt. — Các xe tay chạy trong thành phố và tất cả những xe ngoại chạy vùng nhà quê, nếu không có ai là người kiểm soát lại sự chắc chắn thì thật là một điều nguy hiểm to cho những hành khách. Đêm ngồi bằng gỗ, hoặc trải một cái khố tải phủ vải trắng lên trên, mui xe dụng dầu, áo tơi không có, hoặc có mà buộc lại, ở trên lưng chừng, không khớp vào chỗ để chắn, chúng cái nỗi ấy thì chẳng nói làm gì vội, song những xe mà dịp lồng hoặc là bánh xe xiêu vẹo, thùng xe một ruỗng thì trưởng cũng phải quan tâm đến mới được. Ngay như mấy hôm nay, có một cái xe chở một người đàn-bà chửa với hai bị gạo, đi đến trước của trường Nữ-học thì gặp tan làm bạ mảnh, hai cái bánh xe ra hai bên, cái thân xe đổ đi một nẻo. Kết quả: người đàn-bà ngã gạo xuống kêu đau thai, may lúc bấy giờ có mấy người nhân đức ở gần đó thấy vậy mới bắt tên phu xe khiêng người đàn-bà lên xe khác mà đưa vào nhà-thương để chữa, nhưng không biết có việc gì không. Người đàn-bà lúc ngã thì vừa kêu đau, lại vừa lo sợ cho hai bị gạo, cứ ngồi ở đường mà lo mất của, sau may gặp được người làng gìn hộ cho thì mới yên tâm.

Những xe tay ở đây có kiểm soát thì nhà-nước tưởng tir rày kiểm soát cho kỹ hơn, đừng để xảy ra những cái rủi-ro như bữa hôm ấy nữa, tuy cũng là tại xe chở nặng quá, nhưng cũng bởi xe tiêu tụy, chẳng ra gì, vì chính người đàn bà ngã có kêu rằng lúc đang đi, thấy xe có tiếng răng rắc, đã bảo người cu-li, mà nó cứ việc kéo bừa đi.

H. Đ. lai cảo.

BẮC-NINH

Đắp đê. — **Một cỗ mấy trống?** — Bản báo tiếp được bài sau này:

Làng Gia-thượng, tổng Gia-thụy, huyện Gia-lâm, tỉnh Bắc-ninh, thuộc về địa hạt khúc đê sông Đuống vừa rồi mới rồi. Cái thâm-trạng đê vỡ ngập lụt ấy, chẳng nói ai cũng đã rõ, may sao nhờ ơn nhà nước xét tình khổ sở, cứu giúp nhân dân, chia khúc đê vỡ ấy cho dân sở-tại đắp. Mục đích cốt để cho dân có công việc làm ăn. Thấy thế ai là chẳng vui lòng hả dạ mừng thầm được như đó mà đỡ nỗi khổ sở lưu-li, cám ơn nhà nước đã hết lòng lo liệu cho dân. Ngờ đâu sự mơ trưởng được sung sướng lấy chưa thấy, mà sự hà hiếp thiệt hại đã hiện ra trước mắt mọi người: Nguyên làng chúng tôi tất cả có 320 suất đinh, phần nhiều dân ông đi tha-phương cầu-thực, chỉ còn dân bà con trẻ ở nhà làm ăn. Không hiểu luật pháp phải đắp khúc đê vỡ ấy ra thế nào, mà dân hỏi giấy má quan trên sức thế nào, thì lý-trưởng không chịu cho xem. Chỉ thấy lý-trưởng hễ thấy nhà nào có đàn ông ở nhà thì bắt đi phu, nhà nào đàn ông đi vắng, thì bắt đàn bà con trẻ phải đóng mỗi người tám hào (0 p. 80) nói rằng lấy tiền để mượn phu khác đắp đê thay cho đàn ông đi vắng. Số tiền ấy chia cho 16 người tộc-biểu trong làng, của họ nào họ ấy thu, rồi nộp cho lý-trưởng. Hiện nay số tiền ấy nhà nào vay mượn được thì đã đóng rồi. Còn nhà nghèo đói chưa thể vay mượn được thì còn phải khất lần, nhưng lý-trưởng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt vẽ kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2097

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN ĐỂ THẮP TRONG NGÀY HỘI 11 NOVEMBRE

Công-ty điện-khí Đông-pháp có lời bá-cáo để các nhà mua điện biết rằng số đèn các công sở lấy thêm để thắp trong ngày hội 11 Novembre nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn để thắp trong bữa hôm ấy phải nói trước ngày thứ tư 7 này hồi 18 giờ là hạn sau cùng. Sau ngày ấy giờ ấy, công-ty không nhận nữa, vì sở điện của nhà máy có giới hạn.

Ai muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

DƯƠNG BÁ TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐỒNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-hàn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghệ mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bounard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2095

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
45, Rue des Cantonnais, 45
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 236

Bán-hiệu có bán buôn các thứ các nhiễu, hàng thâu nhiễu lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, nuyến, lĩnh, lụa, hàng, quế, sến nến, và hàng Saigon như lĩnh, the, nến vân.
Nay mới có đủ các mới, hàng thâm, mượn đen và nỉ mới mặc rộng khổ. Những hàng này bản buôn tương tiện, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi cắt tính, vì hàng cần nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư mà, bản-hiệu sin gửi mandat remboursement.
Cần-bạch
YU-WO-TSEONG
2810

DƯƠNG BÁ TRẠC ET TĂNG-KHÁNH-LONG dit ĐỒNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-hàn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghệ mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bounard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2095

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
45, Rue des Cantonnais, 45
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 236

Bán-hiệu có bán buôn các thứ các nhiễu, hàng thâu nhiễu lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, nuyến, lĩnh, lụa, hàng, quế, sến nến, và hàng Saigon như lĩnh, the, nến vân.
Nay mới có đủ các mới, hàng thâm, mượn đen và nỉ mới mặc rộng khổ. Những hàng này bản buôn tương tiện, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi cắt tính, vì hàng cần nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư mà, bản-hiệu sin gửi mandat remboursement.
Cần-bạch
YU-WO-TSEONG
2810

TẢNG CỨU CHO NGƯỜI TỐI ĐẾN THỊ TRỐNG ĐÁNH MÕ RAO, ĐI SỚM RÙM RÌ, NGÀY THÌ BẮT BỚ THÚC GIỤC, BẮT CÁC NHÀ ĐỀU PHẢI ĐỘNG CHO CHÓNG XONG SỐ TIỀN ẤY, NHÀ NÀO CHẬM TRỄ THÌ BẮT NGƯỜI RA ĐIỂM, ĐÁNH MẮNG DẬM DỌA, NGOÀI SỐ TIỀN ẤY, LÝ-TRƯỞNG LẠI CÒN CHẶT CỦA DÂN 100 CÂY TRE HIỆN BÀY GIỜ, LẠI KHI SẢNH HỘ ĐỂ ẤY VỮ CŨNG CHẶT 120 CÂY TRE CỦA DÂN NỮA, CỘNG LÀ 220 CÂY TRE, MÀ DÂN CŨNG CHƯA ĐƯỢC TIỀN NONG GÌ. DÂN KHÔNG BIẾT KÊU VÀO ĐÂU CHO RÕ LẼ CÔNG BẰNG. VẬY PHẢI KỂ RÕ RÀ ĐÂY ĐỂ TỎ BÀY CÙNG CHÍNH-PHỦ, HỌA MAY CÓ THẤU ĐẾN TAI QUAN TRÊN LẤY LUẬT-PHÉP CÔNG BẰNG TRỪNG-TRỊ NHỮNG KẺ MỌT DÂN HẠI NƯỚC, CHO DÂN KHỎI PHẢI CHỊU SỰ HÀ HIẾP MỘT CỔ MẤY TRÒNG NỮA, THÌ DÂN ĐỘI ƠN QUAN CHÍNH-PHỦ VÔ CÙNG.

Dân đình lại cáo.

SƠN-TÂY (Quốc-oai)

Dịch dốt nhà Ở chợ Phủ càng ngày càng lắm kẻ đốt nhà, nếu không tìm cách nghiêm-trị thì chúng còn làm mãi. Mới từ đầu tháng 9 tới nay mà chúng đã đốt bốn lần rồi là :

1°) Tối mồng một nhà M. Lang Đào.
2°) Tối mồng ba nhà M. Tư Đỉnh.
3°) Tối 19 nhà M. Hưng-Ngôn.
4°) Tối 22 nhà M. Lang-Vế.

Như thế, ai còn dám làm ăn buôn bán gì nữa ! Nhưng có một điều là là chúng làm dữ như vậy mà các ông chức dịch chẳng thấy tuần phòng nghiêm ngặt gì, cũng chẳng do thám xem đứa nào đốt để bắt giải lên quan trên trừng trị.

L. lai cáo.

PHÙ-LẠNG-THƯƠNG

Thuyền chuyển. — Ông giáo Trần-văn-Ninh mới có nghị-định đổi đi Gia-thụy thuộc huyện Gia-lâm, nghe tin ấy ai là người thiết đến việc giáo-dục mà chẳng phải tiếc, vì ông Ninh tuy mới dạy trường Phù-lạng thương được hơn một năm mà cái kết quả đã tốt tươi lắm.

Anh em đồng sự và các nhà có con em học đều lấy làm mến-tiếc lắm.

LẠNG SƠN

Tấn thảm-kịch trong nhà một người quả-phụ. Vài hôm nay cả thành phố chỗ nào cũng nhao nhao bàn đến chuyện một người dàm-phụ nọ đến nhà người quả-phụ kia tự tình, đêm đã khuya, canh hồ tàn, không rõ thế nào mà anh kia chết ngay trong nhà chị nọ. Có người cho là chồng chị nọ thiêng nên về vật chết người anh kia cho có tang chứng ; người thì cho là ma men bị trúng phong nên phải lìa trần. Vì lẽ gì ta chẳng cần biết, chỉ biết rằng, nay quan trên đã cho khiêng anh kia vào nhà thương để mổ ra khám nghiệm, mà chị nọ cũng phải tạm giam hậu-cứu.

HƯNG-YÊN

Lễ kỷ-niệm các tướng-sĩ trận vong. Sáng 2 Novembre hồi 7 giờ 30 tại nhà thờ có làm lễ độ-vong cho các tướng-sĩ trận vong. Nhà thờ hôm ấy cũng trần thiết lịch sự như những ngày có lễ trọng. Trong nhà thì màn thâm căng la-liệt, đèn nến thắp sáng choang.

Dự lễ có quan chánh công-sứ và qui phu-nhân, quan phó-sứ, các quan chủ sự các sở, quan ấn, các viên lòng sự các sở và thân hào hàng phố.

Lễ nhà thờ xong, các quan đi tảo mộ.

Cô thông nào thế ? — Mấy hôm nay bọn nữ-lưu trong thành-phố chỗ nào cũng thấy nhao-nhao bình-phẩm giá trị một cô thông kia qua lạm dụng lòng tin ngưỡng của người chị em bán hàng tấm lấy của bạn mất mấy chục vuông nhiều.

Đã khôn lại ngoan, ăn cắp xong mang thuê thợ may cắt áo liền, không ngờ người mất của lại tìm ra. Kết cục cô thông phải một bữa vạn lay chi chết rồi đền tiền.

V. S.

Thuốc phiện lậu. Hôm 1er Novembre, có người báo sở Thương-chính rằng, một nhà có môn bài bán thuốc lẻ ở trong thành-phố chứa nhiều thuốc lậu. Sở Thương-chính phái người đến khám thì bắt được một nén nhựa. Nhà bị bắt nghe đâu đã nộp một số tiền phạt khá to thì nay đã được tạm tha.

PHỦ-LÝ

Mất cắp trên xe-lửa. — Chuyến xe-lửa thứ nhất từ Nam-định chạy Hanoi, ngày thứ năm 1er-Novembre, trong bọn hành-khách đi hạng tư, có một người đàn-ông bị kẻ-cắp lấy mất cái ví-da, bỏ trong túi áo, trong ví có hơn 70 đồng. Khi chạy đến gần ga Đồng-văn thì người đó mới biết là mất cắp, không biết mất từ đâu. Những hành-khách đi xe-lửa cũng nên có ý giữ gìn, kẻo dã mất của thì khó truy tầm.

Dây-tó bất lương. — Đêm hôm qua nhà M. Bùi-v-An, buôn bán ở phố Châu-cầu, bỉ thằng dầy tớ giai lên 16 tuổi, cạy cửa và tủ hàng ra, lấy mất tấm vải trắng nước chừng độ 85 thước, và các hàng tơ lụa nữa, đáng giá tất cả hơn 100 p. rồi trốn mất. Hiện đã có đơn trình tại sở Cẩm.

THÁI-BÌNH

Việc quyên giúp những người bị lụt. — Bản-báo có tiếp được của ông hội-trưởng hội Tri-tri Thái-bình một bức thư nói rằng hội đã quyên được 132 đồng giúp người bị lụt và đã nộp quan chánh Công sứ rồi. Còn cái danh sách những nhà quyên tiền mà ông gửi lên thì bản-báo đợi sở của hội-đồng trị-sự về cuộc nghĩa-quyên ở Hanoi thông báo cho các báo quán sẽ đăng một thể, để khỏi phải đăng hai lần.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Cuộc hát bội của nhà binh. — Cuộc hát bội của nhà binh tổ-chức để lấy tiền cứu giúp cho người Nhật-bản bị thiên-tai, đã khởi-sự từ hôm 25 Octobre, được nhiều người đến xem lắm, và đã thu được một món tiền cũng khá to.

Số tiền lạc-quyên của các nhà Tây Nam và Tàu, được 259 p.30
Số tiền bán vé hôm 25, được 73 , 00
— hôm 26 được 104 , 50
— hôm 27, được 85 , 20
— và hôm 28, được 65 , 00
Tổng cộng 587 p.00

Trừ các khoản thuê bạn hát và phi-lổn ngoại, còn được 260 p. 00 gởi giao Chính-phủ về việc nghĩa trợ ấy.

Cuộc hát này thủy chung không xảy ra việc gì cả, ấy cũng bởi các quan chức trong hàng quản ngũ đã hết lòng lo liệu và các thân-hào trong thành-phố cùng các quan chức ở các công sở, thực đã sẵn lòng giúp đỡ cho công việc được hoàn toàn.

Ước gì những dân bản-xứ ta, đối với những cơn tai nạn của người đồng-bang, mà biết noi theo gương tốt ấy, có được cái nghị-lực như thế, có được tấm nhiệt-thành như thế, mà lại có được cái cơ hội may mắn như thế ; thì thực là qui báu biết bao.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Dương-thị Chúc ở xã Lại-sơn, huyện Kim bảng, Hà-nam, tôi có lời bá-cáo để các ông các bà biết :

Tôi có đứa con gái cả Đinh-hữu-Đa, 30 tuổi ở chung với tôi, nó chơi bời cờ bạc, tôi là già hóa không thể dạy được. Vậy tôi xin các ông, các bà đừng ai chứa gả nó và cho vay tiền nong thì tôi không giả và không chịu trách-nhiệm.

Dương-thị-Chúc lai cáo

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

ĐÀO KÉP MỚI

Bản-hội mới mộ được mấy người đào kép mới, mới quý khách lại xem hát sẽ biết tài cho con nhà nghề.

Tối thứ hai 5 Novembre 1923
Diễn hai tích
Tích thứ nhất :
PHAN TRẦN
Nhiều đoạn hát chèo đích đáng
Tích thứ hai :
TRIỆT GIANG PHÒ A-ĐẦU
(Trẻ con đóng trò)

Tối thứ ba 6 Novembre 1923
HỢP PHỐ HOÀN CHÂU
Ông xanh khéo nhẽ cợt cầu.
Chưa vui sum hợp đã sầu pha phôi.
Tưởng chừng ph n bạc duyên ôi.
Chán vì ngọc bèn vẹn đôi hiếu tình.

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. VALLÉE, số nhà 37, phố Paul-Bert (Trang-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam đoan hàng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3 m vừa một bộ cả quần áo cả gilet, giá là : 9 $ 60
Hạng nhì. . . . . 7 . 50
Hạng vừa 1 p. 90 một thước. Khổ 1 m. 3710

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có những cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại nhầm ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà tìm ra không đến được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, cứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-chơi cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể lừa được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tôi Mỗ-các phụng lời chân như rằng :

Chiếu nay đại-khoa phương cẩn MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đào hồng ngự dùng qua tiết lạnh, đáng nên gia thưởng, truyền tặng phẩm tỉ gửi cho qui công phòng nhà-làng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

內閣 欽有此旨 三月初七日

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có rượu đào dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại rất quí, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Kin xem tiếp theo ở trang thứ 6 bài nhé.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2093

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 8 $ 00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 8 $ 00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 8 $ 00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4 $ 00
(*Tiền cước gởi đi các tỉnh, tỉnh ngoài*).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Số 73

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhả ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bạch thị-lang nghĩ vậy, liền bảo hai tiểu-thư rằng :

— Hôm trước ta có gặp một ông bạn ở *Kim-lâng* nói hai cái đầu bài rất có lý-thú : một bài là « *Lão-nữ-thán* » và một bài là « *Kích-tuyền-ca* ». Ông ta nói là các bạn làng thơ ở *Kim-lâng*, chưa ai làm được. Bây giờ hai chị em con, mỗi người thử làm một bài.

Lư tiểu-thư nói :

— Vâng ! xin cứu-phụ chia đầu bài cho chúng con làm.

Bạch thị-lang gọi con *Yên-tố* lấy nghiên bút viết đầu bài vào hai mảnh giấy : một mảnh viết chữ « *Lão-nữ-thán* » và một mảnh viết chữ « *Kích-tuyền-ca* », dưới đều có chua một câu rằng « *Làm một bài ca cứ 4 câu lại thay vần* ».

Viết xong, đem cuốn chặt lại, rồi trộn lẫn-lộn để ở trên thư-án. Bảo hai tiểu-thư mỗi người nhặt lấy một cái. Hai tiểu-thư đứng dậy nhặt, khi mở ra xem thì *Bạch* tiểu-thư được cái đầu bài « *Lão-nữ-thán* » mà *Lư* tiểu-thư thì được cái đầu bài « *Kích-tuyền-ca* »,

Bạch thị-lang và *Bạch* tiểu-thư xưa nay vẫn làm thơ luôn, các nữ-tỳ hầu hạ đã quen, bấy giờ thấy hai tiểu-thư nhặt được đầu bài, liền đem nghiên bút và giấy mực đến trước mặt.

Hai tiểu-thư sinh-tài, đều cầm bút viết ngay, rồi đưa nộp *Bạch* thị-lang. *Bạch* thị-lang thấy *Lư* tiểu-thư viết văn cũng mẫn-tiệp như *Bạch* tiểu-thư, chữ không có ý khó-khăn chi cả thì lấy làm kinh-ngạc, mới mở xem trước tiên.

Bạch thị-lang xem kỹ một lượt, thấy lời lẽ lưu-loát, ý-tứ tân kỳ, liền mừng-rỡ mà bảo *Lư* phu-nhân rằng :

— Tôi tưởng sanh-nữ biết chữ, chẳng qua cũng bậc tầm-thường, không ngờ lại có cái cao-tài này, dẫu ả *Tạ* nàng *Ban* cũng không sánh kịp !

Nói xong, liền cầm trao cho *Bạch* tiểu-thư mà bảo rằng :

— Này này, con đọc mà xem ! thật là lời lời châu đất hàng hàng gấm thêu, ngày nay con gặp một tay dịch-thủ vậy.

Bạch tiểu-thư xem xong, tấm-tắc khen-ngợi, *Lư* tiểu-thư tỏ ý khiêm-tốn mà rằng :

— Mấy lời quê-mùa chắp-chênh, dám xin cứu-phụ và hiền-tỷ phủ-chính cho.

Bấy giờ *Bạch* thị-lang mở đến bài văn của *Bạch* tiểu-thư ra xem, cũng khen rằng :

— Cầm tâm tứ khẩu này, giá đáng *Thịnh-Đường* so với sanh-nữ, thật cũng khó phẩm hơn kém.

Nói xong, lại bảo con *Yên-tố* cầm đưa cho *Lư* tiểu-thư xem. *Lư* tiểu-thư xem xong, cũng khen-ngợi mà rằng :

— Hiền tỷ thật là bậc tiên-tài, văn đã thần-diệu, chữ như tiểu-muội thì trong một bài văn, hãy còn ngần-ngại nhiều lắm vậy.

Lư tiểu-thư lại nghĩ thầm rằng : *Bạch* tiểu-thư tài-hoa như thế, thảo nào mà *Tô* công-tử đến nỗi ngày-dại cả ngươi,

HỒI THỨ XVI

Bạch thị-lang từ khi xem thấy bài văn của *Lư* tiểu-thư, bội phần mừng rỡ mà rằng :

— Ta đi đến đâu cũng có ý dò-la, muốn tìm một người tài-tử mà chưa được, không ngờ trong nhà ta bây giờ lại nảy ra một bậc tài-nữ để làm bạn với con *Hằng-ngọc* cho vui. Nhưng một ông rể còn khó kén thay, huống chi lại kén những hai ông rể ! chi bằng ta nhân dịp ngày xuân này dạo chơi *Vũ-lăng* một phen, một nơi đô-hội phồn-hoa kiá hoặc-giả có duyên trời giun-giủi.

Bạch thị-lang liền giãi bày tâm-sự cho *Lư* phu-nhân và hai tiểu-thư nghe, rồi truyền người nhà sửa-soạn đồ hành-lý để khởi-hành sang chơi *Vũ-lăng*.

Nàng *Hằng-ngọc* hai ba lần ân-cần dặn rằng :

— Thân-phụ ơi ! trong nhà dẫu có có-mẫu (trỏ *Lư* phu-nhân) trông-nom, nhưng thân-phụ tuổi già, đường sá xa-xôi, lấy ai hầu-hạ. Vậy xin thân-phụ mau mau trở về, khiến cho con được yên lòng.

Bạch thị-lang gật đầu, rồi cùng mấy tên người nhà thẳng đường đi sang *Vũ-lăng*. Lại nói chuyện *Bạch* tiểu-thư thấy *Lư* tiểu-thư vừa có nhan-sắc, vừa có tài-học, rất lấy làm mến-yêu. Hai người ngày nào cũng cùng nhau tức cảnh đề thơ, ý hợp tâm đầu, không lúc nào dời nhau một bước,

Một hôm, *Bạch* tiểu-thư vừa trang-điểm xong, gọi con *Yên-tố* lấy cái gương lớn, rồi bước ra trước thềm, nhân có ánh mặt trời sáng, tay cầm cái gương ngắm đi ngắm lại mãi, chẳng ngờ *Lư* tiểu-thư rón rén đi đến bên cạnh, mà *Bạch* tiểu-thư vẫn không biết.

Lư tiểu-thư tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

— Khuê trung vận-sự, hiền-tỷ chỉ muốn một mình chiếm cả hay sao ! Cái cảnh hôm nay mới lại là một cái cảnh đẹp !

Bạch tiểu-thư cũng cười mà đáp rằng :

— Nào ai dám một mình chiếm cả đâu ! Ngày nay gặp cái cảnh nên thơ này sao hiền-muội không vịnh một bài thì có phải hai tả cùng được vui thú không !

Lư tiểu-thư nói :

— Cũng muốn cùng chia cái cảnh vui-thú ấy, nhưng chỉ sợ cứu thơ không hay, lại giảm mất cái phong-vận mỹ-nhân chăng.

Bạch tiểu-thư nói :

— Hiền-muội hãy thử làm một tay giai-sĩ mà phẩm bình xem nào ! Dẫu *Vượng tướng* (1) phục-sinh, cũng chẳng ngại chi !

Lư tiểu-thư mỉm cười, rồi cầm bút đề một bài thơ đưa cho *Bạch* tiểu-thư. *Bạch* tiểu-thư mở xem, thấy một bài thơ ngũ-ngôn vịnh « *Mỹ-nhân tiêm hạ chiếu kinh* ».

Bạch tiểu-thư xem xong, mừng-rỡ mà rằng :

— Hiền-muội thật là một tay văn-chương đặc-sắc. Giá-sử hiền-muội là nam-tử thì chị đây xin trọn đời sửa túi nâng khăn.

Lư tiểu-thư nghe nói, cau đôi mày liễu, ngẫm-nghĩ một chút, rồi đáp rằng :

— Em nay không phải nam-tử, chẳng lẽ chị nỡ lòng bỏ em hay sao ! câu nói ấy không khỏi là một người bạc tình !

Bạch tiểu-thư cười mà rằng :

— Em nghĩ lầm ! Đó là chị yêu-mến em thái quá, chỉ muốn xin trọn đời cùng em sum-họp một nhà mà không thể được, cho nên bất-đắc-dĩ mà phải nói như thế đó thôi. Chính vì chúng tình mà nói, sao gọi là bạc tình được !

Lư tiểu-thư nói :

— Có được một đôi sum họp một nhà hay không, chẳng qua chỉ tại chị em ta muốn hay không muốn mà thôi. Nếu hai ta cùng muốn thì ai cấm đoán ta mà bảo rằng không thể được.

(Còn nữa)

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc PILULES-PINK. Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.
Hai mươi năm tê, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà.
Kim cương bảo thạch cũng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chết ngất 18 năm mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lane, 56, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thổ chả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-lương-Long
Bai cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

THUỐC THỤT
Injection Peyrard
D'ALGER

Là thứ thuốc tàu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi vì thứ thuốc này
(Theo tờ trình của viên thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI:
SPÉCIALITÉS PEYRARD
46, Rue de Grenelle, — PARIS

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xúy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu,** hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh Hơn cả hàng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lua Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc hiệu nghiệm có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cg (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Ở PHÁP QUỐC LẠN
Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS
Công-ty Dược-liệu Cruet-Chassagne, Pharmacien, Lyon, và các hiệu bào-chế khác.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Có chứng nghìn nước đá sẵn trong chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-LIỄU:
Ở tỉnh Lạng-phong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yênnan là ông Hock Gaine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ giới thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

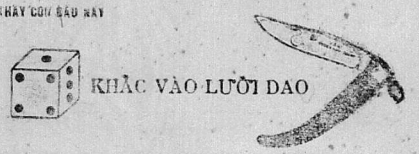
2065

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lọp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
Pousse-Pousse Saigonnais
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

CÓ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây

Sổ sách tính xong
Bán Xon

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

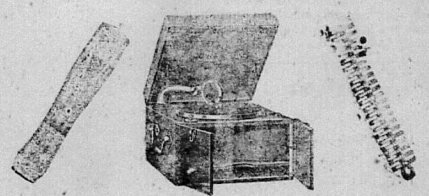
Mỗi cái **1$00**

Thực các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bọc các ít quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1 $00, nếu chiếu giá không hết thời xin miễn cái kính giọng vàng có hộp tia xem cho sau này:

			giá trước	bây giờ
Đồng hồ đeo tay chân tết thầy giờ			9$40	8$40
—	lối	cổ kim ly	6 00	5 00
—	lối	kim thép và kim vàng	4 80	3 80
—	lối	vuông thực xinh	5 80	4 80

Mỗi các quý-khách chiếu cố cho 1 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin tặng 1 cái kính ngọc vàng đẹp mới và 1 cái hộp sắt nhôm-um và cái liền nước tốt. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
69, Phố hàng Ngang, HANOI

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mở « EMAILLINE » để lan đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酪補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

每晚午吉啦葡吉啦波喊囉歐咬補

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2089

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê sợ, vì làm cho hao mòn nói giống của chúng, tức ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho gầm hết cả chân huyết đi mất. Nếu khi có bệnh thời khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chứ người đã bị bệnh hao mòn này thì khó mà mạnh được.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lo ăn được mạnh, công việc lại được ăn ăn ngon thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lo lắng.

Chỉ dùng độ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng ốm nặng bệnh nào nữa.

Ở các hàng bào chế lọ đều có bán

2059

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì xúi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)